

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор

Одеського державного університету
внутрішніх справ

доктор юридичних наук, професор

Максим КОРНІЄНКО

« 24 » _____ 2023 р.

ВИСНОВОК

Одеського державного університету внутрішніх справ щодо дисертації Кота Ростислава Дмитровича на тему: «Кримінально-правова характеристика викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

ВИТЯГ

з протоколу засідання кафедри кримінального права та кримінології факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Одеського державного університету внутрішніх справ МВС України № 21 від 17 липня 2023 року щодо проведення публічної презентації та обговорення наукових результатів дисертації аспіранта Одеського державного університету внутрішніх справ **Кота Ростислава Дмитровича** на тему: «Кримінально-правова характеристика викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем»

ГОЛОВУЮЧИЙ: доктор юридичних наук, професор Конопельський Віктор Ярославович.

ПРИСУТНІ:

Корнієнко М.В. доктор юридичних наук, професор,
Меркулова В. О. доктор юридичних наук, професор,
Шкута О.О. доктор юридичних наук, професор,
Бабенко А.М. доктор юридичних наук, професор,
Собко Г.М. доктор юридичних наук, професор,
Беніцький А.С. кандидат юридичних наук, професор,
Будяченко О.М. кандидат юридичних наук, доцент,

Резніченко Г.С. кандидат юридичних наук, доцент,
Чекмарьова І.М. кандидат юридичних наук, доцент,
Воронцов А.В. кандидат юридичних наук, доцент.

З присутніх - 6 докторів наук та 5 кандидатів наук - фахівців за профілем поданої на розгляд дисертації.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення наукового дослідження аспіранта Одеського державного університету внутрішніх справ **Кота Ростислава Дмитровича** на тему: «Кримінально-правова характеристика викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» з метою надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Робота виконана в Одеському державному університеті внутрішніх справ.

Науковий керівник: Собко Г. М. доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права та кримінології Одеського державного університету внутрішніх справ.

Кіт Ростислав Дмитрович, народився 23 червня 1998 року в місті Самборі, Львівської області. Громадянин України.

В 2014 році закінчив Самбірську загальноосвітню школу №4 I-III ступенів.

В цьому ж році вступив до Національного університету «Одеська юридична академія» на факультет прокуратури та слідства за спеціальністю «Правознавство».

Вищий навчальний заклад за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістр, спеціальністю 081 «Право» закінчив у грудні 2020 року.

Також закінчив у 2020 році Національний університет «Одеська юридична академія» за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістр, спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність».

Після закінчення Національного університету «Одеська юридична академія» вступив у 2021 році до аспірантури зі спеціальністю 081 «Право» Одеського державного університету внутрішніх справ.

Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради Одеського державного університету внутрішніх справ (протокол № 3 від 30 жовтня 2021 року), уточнення теми дисертації затверджено на засіданні Вченої ради Одеського державного університету внутрішніх справ (протокол № 6 від 30 січня 2023 р.).

Освітньо-наукову програму підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» завершив 01 серпня 2022 року.

Здобувач має 8 наукових публікацій за темою дисертації, з них 1 розділ у колективній монографії в науковому виданні іншої держави, 4 статті у наукових фахових виданнях України, 3 тези доповідей на науково-практичних конференціях.

Працював із 01 липня 2021 року головним спеціалістом відділу представництва в судах та інших органах юридичного управління Головного управління Держгеокадастру у Львівській області по 14 березня 2022 року (звільнений від роботи на час проходження служби).

З 14 березня 2022 року по теперішній час проходить службу у Збройних Силах України, військовослужбовець військової частини А1182.

СЛУХАЛИ:

Доповідь аспіранта Кота Р.Д. про результати виконаного наукового дослідження на тему: «Кримінально-правова характеристика викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем». Здобувач ознайомив присутніх зі структурою дисертації, обґрунтував актуальність обраної теми дослідження, яка зумовлена тим, що військова злочинність є універсальним індикатором соціальної ситуації у суспільстві. За даними опитування, проведеного автором у рамках дослідження, 51,5% співробітників спеціалізованих прокуратур вважають, що, крім відносин власності, розкрадання військового майна також зазіхає на державну безпеку; 82% також вказали як об'єкт посягання постійну бойову готовність військового підрозділу; 11,5% – порядок проходження військової служби. Як об'єкт розкрадання військового майна військовослужбовцями з використанням свого службового становища військову безпеку держави виділили 79,5% громадян, 93,5% цивільного персоналу військових частин, 41% військовослужбовців та 33,7% співробітників територіальних правоохоронних органів, що викликає потребу додаткового дослідження об'єкту кримінально-правової охорони.

За офіційними даними Офісу Генерального прокурора України, у 2018 р. вчинено 97 фактів досліджуваного кримінально караного діяння, за якими у 38 випадках було складено обвинувальні акти, вироків призначено 25; 2019 р. – 94 (актів складено 25), вироків призначено 24; 2020 р. – 125 (актів складено 19), вироків призначено 13; 2021 р. – 131 (актів складено 31), вироків призначено 21, 2022 р. – 250 (актів складено 24), призначено вироків 21. Тобто кількість зазначених діянь протягом останніх років лише збільшується, а число доведених до суду кримінальних проваджень – зменшується, адже із зареєстрованих правопорушень лише 15–20% надходять до складення обвинувального акту Здобувач звернув увагу на те, що у контексті наукової новизни наукового дослідження у дисертації вперше:

- запропоновано доповнити Закон України «Про управління об'єктами державної власності», а саме в ч. 2 ст. 3 абзацом третім такого змісту: «Специфічна особливість управління майном, яке закріплене за військовими частинами, закладами, установами та організаціями Збройних Сил України визначається Законом України «Про правовий режим майна у Збройних Силах України»;

- запропоновано заснування питання правового титулу, на якому військове майно закріплюється за військовими частинами, закладами, установами та організаціями Збройних Сил України. За аналогією до Закону України «Про власність», який втратив чинність, варто встановити, що майно, яке є державною власністю й закріплене за державною установою, що перебуває на державному бюджеті, належить їй на праві оперативного управління, і відповідно обґрунтовано доцільність доповнення Закону України «Про правовий режим майна у Збройних Силах України» статтею про правові титули;

- запропоновано криміналізацію ч. 5 ст. 401 КК України таким чином: «До військових службових осіб (військово посадових осіб) належать особи, які є військовослужбовцями та обіймають постійно чи тимчасово посади, пов'язані з виконанням адміністративно-господарських обов'язків» – замість примітки до ст. 425 КК України;

- доведено, що обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони є вина та мета, при цьому вина тільки умисна, проте протиправне посягання може бути вчинено як з прямим, так і з непрямым умислом. Мета є обов'язково корисливою, згідно зі ст. 410 КК України, яка є єдиною статтею в цьому розділі, що стосується корупційних кримінальних правопорушень і полягає в прагненні винного до збагачення особисто себе; близьких осіб, у покращенні матеріального становища яких він зацікавлений; юридичних осіб, з функціонуванням яких пов'язане його матеріальне становище; будь-яких інших осіб, які діють із ним у співучасті. Мотив є необов'язковою ознакою суб'єктивної сторони кримінального правопорушення при кваліфікації, проте повинен бути обов'язково встановлений на стадії досудового розслідування чи під час судового розгляду, тому що впливає на індивідуалізацію та диференціацію покарання;

- запропоновано внесення змін до санкції статті щодо доповнення додатковими обов'язковими покараннями, такими як: конфіскація майна, позбавлення права обіймати певні посади й займатися певною діяльністю та позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину чи кваліфікаційного класу;

- досліджено проект нового Кримінального кодексу щодо кримінально-правових особливостей, які визначені при кваліфікації суспільно небезпечних діянь, пов'язаних із викраданням, привласненням, вимаганням та іншим протиправним посяганням на військове майно, яке вчиняється військовослужбовцями.

Дисертант детально доповів, яким чином вирішувалися завдання, що ставилися перед дослідженням, висвітлив наукову та практичну значущість одержаних результатів.

Крім того, відзначив, що за результатами виконання завдань поставлених у дослідженні було вирішено конкретне наукове завдання та отримано ряд висновків, зокрема:

- Досліджено історико-правовий аспект викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем і виявлено, що до становлення незалежності України всі попередні закони про кримінальну відповідальність, що були спрямовані на охорону військового майна, об'єктом охорони мали суспільні відносини, що охороняли державну власність, крім того, завжди була підвищена кримінальна відповідальність за викрадення військового майна, вчиненого службовими особами з використанням службового становища, а також існувала чітка диференціація кримінальної відповідальності з урахуванням об'єктів охорони.

- При дослідженні понятійного апарату виявлено, що законодавець не чітко визначив час набуття правового режиму військовим майном; момент закріплення майна за військовою частиною визначає суб'єкт права оперативного управління зазначеним майном – надає майну характеру військового майна. При цьому не надає статусу окремим видам майна. Тобто необхідно також звернути увагу на питання правового титулу, на якому військове майно закріплюється за військовими частинами, закладами, установами та організаціями Збройних Сил України. За аналогією до закону, який втратив чинність, ч. 1 ст. 39 Закону України «Про власність» встановити, що майно, яке є державною власністю і закріплене за державною установою, що перебуває на державному бюджеті, належить їй на праві оперативного управління, і відповідно слід доповнити Закон України «Про правовий режим майна у Збройних Силах України» статтею про правові титули та запропоновано доповнити Закон України «Про управління об'єктами державної власності», а саме ч. 2 ст. 3 абзацом третім такого змісту: «Специфічна особливість управління майном, яке закріплене за військовими частинами, закладами, установами та організаціями Збройних Сил України, визначаються Законом України «Про правовий режим майна у Збройних Силах України».

- Специфікою об'єктивної сторони вчиненого військовослужбовцем шахрайського викрадення з використанням службового становища є використання винним заснованих на його статусі довірчих відносин між ним та державою (відповідними посадовими особами), а при привласненні та розтраті – закріплення за військовослужбовцем (доручення йому) конкретного майна на підставі наказу уповноваженої посадової особи. Тоді як об'єктом кримінального правопорушення ст. 410 КК України запропоновано визначити такий: «суспільні відносини, які охороняють чинними законами та іншими нормативно правовими актами України бойову готовність та військову безпеку держави, щодо порядку збереження, використання, обслуговування військового майна. Додатковим факультативним об'єктом є суспільні відносини, які охороняють порядок проходження або (та) несення військової служби із забезпеченням військової безпеки держави, громадську безпеку, національну безпеку,

власність, життя та здоров'я, безпеку руху та експлуатацію транспорту.

- Запропоновано визначити службову особу як таку, що має всі ознаки загального суб'єкта кримінального правопорушення, яка перебуває на службі в державних органах, органах місцевого самоврядування, державних або муніципальних установах, Збройних Силах України, інших військах та військових формуваннях, комерційних чи інших організаціях незалежно від форми власності, виконує покладені на неї обов'язки по службі за грошову винагороду, що виплачується за рахунок коштів бюджету, бюджету відповідних органу, установи, військового формування, організації, а також власника організації та індивідуального підприємця. Суб'єктом ч. 1 ст. 410 КК України, може бути будь-який військовослужбовець, незалежно від накладених на нього адміністративно-розпорядчих функцій, і відповідно він не є службовою особою, а отже, ч. 1 ст. 410 КК України не належить до корупційних кримінальних правопорушень, тим самим пропонуються зміни до Примітки ст. 45 КК України. Доведено, що обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони є вина та мета, при цьому вина тільки умисна, проте може бути вчинено як з прямим, так і з непрямым умислом. Мета є обов'язково корисливою у ст. 410 КК України, яка є єдиною статтею в цьому розділі, що стосується корупційних кримінальних правопорушень і полягає в прагненні винного до збагачення особисто себе; близьких осіб, у покращенні матеріального становища яких він зацікавлений; юридичних осіб, з функціонуванням яких пов'язане його матеріальне становище; будь-яких інших осіб, які діють із ним у співучасті. Мотив є необов'язковою ознакою суб'єктивної сторони кримінального правопорушення при кваліфікації, проте повинен бути обов'язково встановлений на стадії досудового розслідування чи під час судового розгляду, тому що впливає на індивідуалізацію та диференціацію покарання.

- Запропоновано таку класифікацію предметів: 1) «військове майно для ведення та безпосереднього забезпечення військових дій», до якого належать бойова військова техніка, що забезпечує ведення бою техніка зв'язку та навігації; 2) «військове майно для ресурсного забезпечення ведення військових дій», до якого належать комплектуючі та деталі військової техніки, військова техніка ресурсного забезпечення (машини доставки боєприпасів, паливозаправники, ремонтне обладнання), пально-мастильні матеріали, обмундирування, речове, продовольче забезпечення; 3) «інші види військового майна», до яких віднесено всі інші види військового майна, що використовуються у повсякденній життєдіяльності армії. Запропоновано сформулювати додавши ч. 5 ст. 401 КК України так: «До військових службових осіб (військово посадових осіб) належать особи, які є військовослужбовцями та обіймають постійно чи тимчасово посади, пов'язані з виконанням адміністративно-господарських обов'язків» замість примітки до ст. 425 КК України та запропоновано розроблення Інструкції до Дисциплінарного статуту Збройних Сил України щодо критеріїв розмежування дисциплінарних, адміністративних та кримінальних правопорушень, а саме: ст. 172-¹³КУпАП та ч. 2 ст. 410 КК України.

- Запропоновано доповнити санкцію ст. 410 КК України додатковими покараннями, такими як: конфіскація майна, позбавлення права обіймати певні

посади і займатися певним видом діяльності та позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину чи кваліфікаційного класу, – і визначити їх як додаткові обов'язкові види покарань.

По закінченні доповіді дисертанта, присутніми було поставлено ряд запитань.

1. Меркулова В.О. доктор юридичних наук, професор: Мені дуже імponує, що Ви обрали тему, пов'язану з кримінальним правопорушенням передбаченим ст. 410 КК України, проте не зрозумілим є: чому Ви так багато дослідження приділяєте саме відмежування дисциплінарного статуту, кодексу про адміністративну відповідальність, коли дисертація в рамках кримінального права? Ви бажаєте змінити ст. 410 КК України прибравши її з переліку, викладеного у примітці до ст. 45 КК України?

Відповідь: Дякую за поставлені питання. Всі злочини, які у примітці до ст. 45 КК України віднесені до корупційних, слід вважати такими, на які не поширюються такі привілеї, що існують у кримінальному кодексі, які ще мають назву заохочуючої норми. А саме звільнення від кримінальної відповідальності за ст. 45–49 КК України, звільнення від покарання з випробуванням ст. 75 КК України, призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено ст. 69 КК України, що застосовується до інших категорій осіб, і у випадку існування декількох обставин, що пом'якшують покарання, та характеристики засудженого суд може призначити більш м'яке покарання, навіть те, яке не міститься у санкції статті.

При дослідженні вироків судів щодо притягнення до відповідальності за ст. 410 КК України виявлено суттєві порушення чинного кримінального законодавства щодо застосування норм звільнення та пом'якшення відповідальності для осіб, які вчинили корупційне правопорушення, що прямо заборонено законом про запобігання корупції. Зокрема, заборонено ст. 75 та ст. 69, проте застосовується майже у 50% при винесенні обвинувального вироку особам, які вчинили кримінальне правопорушення за ст. 410 КК України.

У підрозділах 1.2 та 2.1. під час аналізу різних видів відповідальності прийшов до висновку, що зараз не існує критеріїв розмежування між дисциплінарними, адміністративними та кримінальними ознаками вчиненого діяння, у зв'язку з чим дає підстави уникнути від кримінальної відповідальності деяким особам.

Не зовсім так, уточнити, що тільки ч.2 та ч.3 ст. 410 КК України відноситься до корупційних кримінальних правопорушень.

2. Конопельський В. Я. доктор юридичних наук, професор: Яка можливість подальших досліджень та розвитку теми?

Відповідь: Дякую за поставлене питання. Можливості подальших досліджень та розвитку теми «Кримінально-правова характеристика викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем» можуть включати:

- Порівняльний аналіз законодавства різних країн щодо кримінальної відповідальності за зазначений злочин.

- Вивчення практики застосування законодавства щодо цього злочину у судовій системі.

- Розробка превентивних заходів та стратегій для запобігання вчиненню такого злочину у військових формуваннях України.

- Дослідження психологічних аспектів, які можуть впливати на вчинення зазначеного злочину військовослужбовцями.

- Аналіз ефективності заходів протидії торгівлі зброєю та іншими бойовими речовинами на чорному ринку.

Ці напрямки досліджень можуть сприяти кращому розумінню проблеми та розробці ефективних стратегій боротьби з цим злочином у військовому середовищі.

3. Шкута О.О. доктор юридичних наук, професор: Ростиславе Дмитровичу, як впливає воєнний стан на призначення покарання за вчинення кримінального правопорушення передбаченого ст. 410 КК України?

Відповідь: Дякую за поставлене питання. Рівень дослідженого кримінального правопорушення збільшується кожного року і звісно на це впливає воєнний стан в якому перебуває наша країна, проте призначення покарання відбувається з порушенням кримінального законодавства, а також постійно застосовується ст. 69 КК України та ст. 75 КК України. Тому в роботі є пропозиції по вдосконаленню чинного законодавства.

4. Корнієнко М.В. доктор юридичних наук, професор: У роботі Ви пропонуєте низку змін до законодавства. Які з цих змін є найбільш суттєвими на Вашу думку?

Відповідь: Дякую за запитання. Важливим є внесення змін до чинного законодавства, зокрема, до статті 410 КК України в частині доповнення санкції статті додатковими обов'язковими покараннями, такими як: конфіскація майна, позбавлення права обіймати певні посади й займатися певною діяльністю та позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину чи кваліфікаційного класу.

5. Бабенко А.М. доктор юридичних наук, професор: Чи впроваджували Ви результати свого дослідження? Яка їх практична значимість?

Відповідь: Дякую за запитання. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони будуть використані у:

- у правотворчій діяльності – під час розробки змін і доповнень до законодавчих та інших нормативно-правових актів, що регулюють правовий захист, пов'язаний з викраданням, привласненням, вимаганням та іншим протиправним посяганням на військове майно, яке вчиняється військовослужбовцями в Україні;

- у правозастосовній сфері – при розробленні й удосконаленні відомчих (міжвідомчих) нормативно-правових актів, підготовці методичних рекомендацій з питань підвищення ефективності нормативного регулювання законодавчої протидії, пов'язаної з викраданням, привласненням, вимаганням та іншим протиправним посяганням на військове майно, яке вчиняється військовослужбовцями;

- у навчальному процесі – під час підготовки лекцій, навчальних і практичних посібників, методичних рекомендацій, тестових завдань і дидактичних матеріалів з навчальних дисциплін «Кримінальне право»,

«Кримінологія», «Кримінологія та профілактика правопорушень», «Актуальні проблеми кримінального права України», а також при проведенні різних видів занять із відповідних дисциплін у процесі підготовці бакалаврів та магістрів за спеціальністю 081 «Право» та в системі підвищення кваліфікації працівників Національної поліції України (акт впровадження у навчальний процес Одеського державного університету внутрішніх справ від 05 грудня 2022 р.).

Після відповідей на запитання слово було надано **науковому керівнику доктору юридичних наук, професору Собко Г. М.**, яка дала оцінку дисертанту та охарактеризувала Кота Ростислава Дмитровича, як людину грамотну, з науковим мисленням, досвідчену, цілеспрямовану та ініціативну. Здобувач дуже успішно зумів використати свій творчий потенціал і досить ґрунтовно та досконало виконав наукове дослідження.

Завдання, які поставив перед собою Ростислав Дмитрович, він їх поступово розкрив в дисертації, надав слушні висновки, також в роботі є належна емпірична база, використано велику кількість статистики.

Кіт Р.Д. цілком сформувався як науковець, його дисертаційне дослідження «Кримінально-правова характеристика викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем», представлене на публічній презентації є завершеною працею, яка має суттєве значення для вітчизняної юридичної науки, а його автор готовий до атестації здобувача ступеня доктора філософії.

Науковий керівник подякувала всім присутнім за підтримку наукового дослідження і здобувача.

Під час наукової дискусії учасниками публічної презентації надано свої думки і міркування, щодо представленого на розгляд дослідження.

Корнієнко М.В. доктор юридичних наук, професор: Ростислав Дмитрович виходить на захист, маючи сильну та гарну роботу. Незважаючи на події в країні, дуже позитивно, що наука продовжує розвиватися, а здобувачі готувати дослідження та виходити на захист. Тема дисертації Кота Ростислава Дмитровича є актуальною зараз і не втратить своєї актуальності і в звичайний час. Я підтримую роботу та бажаю Вам успіху.

Шкута О.О. доктор юридичних наук, професор: Ви гідно трималися. На сьогодні в умовах воєнного стану особливої актуальності набуває саме кримінальні правопорушення присвячені воєнному стану і військової поведінки. Рекомендую в майбутньому, після захисту, можливо при підготовці монографії, відобразити аспекти вчинення кримінального правопорушення передбаченого ст. 410 КК України під час дії воєнного стану.

Бабенко А.М. доктор юридичних наук, професор: Ростиславе Дмитровичу, обрана вами тема є можна сказати «вічною». Вона була актуальною у всі роки, і ця проблематика не вичерпала себе, адже світ і суспільство постійно змінюються. Тема є особливо перспективною і в умовах

воєнного часу, коли є загальнодоступність до воєнної техніки у зв'язку з чим кількість кримінальних правопорушень зросла серед військовослужбовців.

Актуальність роботи сумнівів не викликає, новизна в роботі є, висновки – слушні, всі формальні умови дотримано, підтримую Вас і Вашу роботу та бажаю успіху.

Беніцький А.С. кандидат юридичних наук, професор: Ростиславе Дмитровичу, сьогоднішній день є одним з основних етапів по проходженню атестації Вашої роботи. Дослідження є завершеним і готовим для подальшої атестації. Буде цікаво, якщо в майбутньому Ви проведете порівняння з країнами Європи, визначивши для себе більш широку тематику. Я Вас підтримую і бажаю успіху!

Меркулова В.О. доктор юридичних наук, професор: я підтримую роботу Ростислава Дмитровича, але в мене є питання дискусійного характеру стосовно самої тематики.

Тема корисливої злочинності серед військовослужбовців була, є й буде актуальною. Ця робота виконана на гарному рівні і не посоромить наш університет та наукову спільноту. Я підтримую Ростислава Дмитровича та його наукову роботу.

Конопельський В.Я. доктор юридичних наук, професор: дозвольте висловити своє бачення стосовно цієї роботи.

Цінність цієї роботи в тому, що по-перше вона поглиблює наше розуміння саме з точки зору співвідношення загальних кримінально-правових понять та спеціальних питань військової спрямованості.

Досить цінна робота в тому аспекті, що з точки зору кримінальні правопорушення становлять особливу суспільну небезпеку, оскільки потерпілими від цього виду посягань можуть бути не лише держава в особі Міністерства оборони України, а й військовослужбовці та цивільні особи. Вчинення зазначеного у ст. 410 КК України посадовими і матеріально відповідальними особами не лише робить замах на чуже майно, а й підриває авторитет військової служби. Враховуючи теперішні умови та очікувані наслідки ситуація потребуватиме нових підходів.

Тому робота заслуговує на увагу. Ростислав Дмитрович, як аспірант показав себе дисциплінованим, зібраним, відповідальним, мотивованим. Науковець склався і побажаємо їй успіху на шляху до присудження ступеня доктора філософії.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації на тему «Кримінально-правова характеристика викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» зі спеціальності 081 «Право»

Обґрунтування вибору теми дослідження. Глобальне реформування економічної, політичної та соціальної систем останніми роками в Україні неминуче зачіпає й військове середовище, у якому поряд з позитивними змінами набувають поширення корупційні явища, пов'язані з привласненням та розкраданням військовослужбовцями військового майна, формуванням кримінальних зв'язків військових чиновників та елементів кримінального світу.

У сьогоденних умовах війни з російською федерацією на території України постала нагальна потреба в потужній боєздатній армії, а також розвиненій, стабільній економіці. Основою формування такої армії є вдосконалення системи підготовки мобілізаційних ресурсів і комплектування Збройних Сил України, інших військ, військових формувань і органів. Це пов'язано також з новим способом комплектування армії досвідченими (професійними) кадрами, упровадженням передових інформаційних технологій в основні ланки бойового управління, озброєння й військової техніки, необхідністю істотного збільшення бойового потенціалу військових підрозділів і значного фінансування всіх видів служб та підрозділів, а також гідного забезпечення військовослужбовців у соціальній сфері.

Таким чином, зміцнення боєздатності Збройних Сил України та інших військових формувань є одним з пріоритетних національних проєктів. Не викликає сумнівів, що протиправність у Збройних Силах є небезпечним дестабілізуючим фактором, що вкрай негативно впливає не лише на армію, підриваючи її боєздатність, а й на обороноздатність країни загалом.

Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем, виділених на потреби оборони, є найбільш проблемним питанням у Збройних Силах України.

Ці кримінальні правопорушення становлять особливу суспільну небезпеку, оскільки потерпілими від цього виду посягань можуть бути не лише держава в особі Міністерства оборони України, а й військовослужбовці та цивільні особи. Вчинення зазначеного у ст. 410 КК України посадовими і матеріально відповідальними особами не лише робить замах на чуже майно, а й підриває авторитет військової служби.

Автором проведено анкетування з проблемних питань досліджуваної

проблематики в яких прийняло участь: 200 співробітників органів спеціалізованої прокуратури, 157 працівників територіальних правоохоронних органів, 300 військовослужбовців за контрактом, 186 осіб із цивільного персоналу військових частин та установ, 230 пересічних громадян, а всього 1073 особи. Більшість опитаних особливо з кола осіб, які безпосередньо пов'язані з військовою службою, які зазначили, що вчинення викрадень військового майна прямо пов'язано з обороноздатністю держави, особливо в воєнний час (82%). Більшість опитаних підкреслило взаємопов'язаність вчинення кримінальних правопорушень із наявністю функціональних обов'язків щодо розпорядження майна (75%). Зазначимо, що 88,2% військовослужбовців вважають за необхідне на рівні відповідальності військовослужбовців притягувати до відповідальності й вільнонайманий цивільний персонал військових частин та установ. Зокрема, за надання військового майну чи окремим його видам особливого статусу та прийняття нормативно-правового акту, який встановлював б види, призначення та значимість військового майна, висловилося 70,5% опитаних співробітників спеціалізованої прокуратур, 81,5% працівників правоохоронних органів.

Аналіз слідчої й судової практики свідчить про незадовільний стан щодо притягнення до кримінальної відповідальності цієї категорії, яке перебуває в прямій залежності від законодавчої регламентації та проблем кваліфікації, у тому числі від наявності наукових знань про способи їх вчинення і осіб, які їх вчиняють. Необхідно констатувати, що суб'єкти розслідування не мають рекомендацій від Верховного Суду у виді постанов пленуму щодо способів розмежування зі схожими кримінальними, адміністративними та дисциплінарними правопорушеннями, крім того, іншими кримінальними правопорушеннями, пов'язаними із зловживанням службовим становищем.

Викладене зумовлює актуальність теми дослідження й свідчить про його теоретичне та практичне значення.

Питання, пов'язані з протиправністю у військовій сфері, розглядають представники різних галузей права. Проблемам кримінальної відповідальності за військові кримінальні правопорушення присвятили свої праці, зокрема, Г. М. Анісімов, А. М. Бабенко, М. І. Бажанов, В. С. Батиргарєєва, В. М. Бесчастний, І. Г. Богатирьов, А. Б. Блага, В. М. Білоконєв, В. П. Бодаєвський, В. О. Бугаєв, Ю. П. Дзюба, О. А. Гритенко, М. І. Карпенко, В. І. Касинюк, В. Я. Конопельський, В. В. Кухарь, Ф. Ф. Макавчук, Н. А. Орловська, М. І. Панов, О. М. Сарнавський, Є. Л. Стрельцов, О. С. Ткачук, М. С. Туркот, С. О. Харитонов, В. В. Шаблистий, О. О. Шкута. Адміністративно-правовий аспект цих правопорушень проаналізували С. П. Пасіка, О. С. Поляков, С. О. Шапаренко. Процесуальні питання злочинів у військовій сфері досліджував О. С. Ткачук, пенітенціарні – І. Г. Богатирьов, І. Ф. Корж, Ю. В. Сокоринський, соціально-філософські – О. П. Дзьобань, В. М. Мартинюк, О. Ю. Панфілов та ін. Серед кримінологічних досліджень кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби можна виділити доробок В. В. Бондарєва, Є. Б. Пузирєвського, Г. П. Середи. Але в цих працях бракує аналізу сучасних кількісно-якісних показників указаних кримінальних правопорушень на тлі виконання положень нової

редакції Воєнної доктрини України та низки нормативно-правових актів щодо реформування Збройних Сил нашої держави.

З поміж іншого дисертаційні та монографічні дослідження присвячені військовій службі досліджували вітчизняні вчені в галузі кримінології, кримінального права та процесу кримінально-виконавчого права, зокрема: О. М. Артеменко «Злочини проти порядку проходження військової служби: кримінологічне дослідження»; В. П. Бодаєвський «Кримінальна відповідальність військовослужбовців за корисливі посягання на військове майно ст. 410 КК України»; В. О. Бугаєв «Військові злочини і покарання»; Н. А. Дмитренко «Злочинність у Збройних Силах України: кримінологічна характеристика та запобігання»; С. І. Дячук «Юридична природа виконання наказу: кримінально-правова оцінка діяння особи, що виконала протиправний наказ»; М. І. Карпенко «Кримінальна відповідальність за порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості», «Теоретико-методологічне дослідження злочинів проти встановленого порядку несення військової служби за Кримінальним кодексом України»; Т. Ю. Касько «Кримінально-правова характеристика злочинів проти порядку проходження військової служби»; Є. С. Ковалевський «Кримінально-правова охорона військового майна за статтями 411 та 412 Кримінального кодексу України»; Д. Ю. Купар «Звільнення від кримінальної відповідальності за злочини проти порядку несення військової служби»; Ю. Б. Курилюк «Кримінальна відповідальність за порушення правил несення прикордонної служби»; В. В. Кухар «Кримінально-правові засоби попередження розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю»; Б. Д. Леонов «Кримінальна відповідальність за бездіяльність військової влади ст. 426 КК України»; А. М. Ониськів «Кримінальна відповідальність за порушення порядку проходження військової служби, вчинені в умовах особливого періоду або в бойовій обстановці»; М. М. Сенько «Кримінальна відповідальність за самовільне залишення військової частини або місця служби»; М. С. Туркот «Кримінальна відповідальність за зловживання військовою службовою особою владою або службовим становищем»; М. І. Хавронюк «Кримінальна відповідальність за перевищення військовою посадовою особою влади чи посадових повноважень» та ін.

Разом з тим, незважаючи на безсумнівне теоретичне й практичне значення вказаних досліджень, питання викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем не були окремо досліджені понад 10 років. Єдиний фахівець у галузі кримінального права, який розглядав на рівні дисертації окреслену проблематику, – В. П. Бодаєвський.

Водночас вчинення зазначених кримінальних правопорушень має специфічний характер, зумовлений особливостями військової служби, тож необхідно враховувати особливості викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого

військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем цієї категорії.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до положень Стратегії національної безпеки України (затвердженої Указом Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392/2020); Стратегії розвитку наукової діяльності Національної академії правових наук України на 2016–2020 рр. (затвердженої загальними зборами НАПрН України 03 березня 2016 р.). Робота відповідає Національній стратегії у сфері прав людини на 2021–2023 рр. (затвердженій Указом Президента України від 24 березня 2021 р. № 119/2021); Пріоритетним напрямом розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності (затвердженим Законом України від 12 січня 2023 р. № 2859-IX зі змінами); Стратегії боротьби з організованою злочинністю (затвердженій Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 р. № 1126-р); Тематиці наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 рр. (затверджений наказом МВС України від 11 червня 2020 р. № 454), а також виконана в межах науково-дослідних робіт Одеського державного університету внутрішніх справ «Пріоритетні напрямки розвитку реформування правоохоронних органів в умовах розгортання демократичних процесів у державі» (державний реєстраційний номер 0123U103538) та згідно з планом науково-дослідницької роботи кафедри кримінального права та кримінології Одеського державного університету внутрішніх справ «Кримінально-правові, кримінологічні та кримінально-виконавчі заходи запобігання злочинності» (державний реєстраційний номер 012U002156).

Тему дисертації затверджено Вченою радою Одеського державного університету внутрішніх справ 28 жовтня 2021 р. (протокол № 3), уточнення 30 січня 2023 р. (протокол № 6).

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є теоретичне узагальнення та розв'язання комплексної науково-прикладної задачі запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються молодіжними угрупованнями в Україні за допомогою кримінологічних засобів, що полягає у розробленні пропозицій і рекомендацій, спрямованих на удосконалення законодавства та відповідної правозастосовної практики.

Для досягнення зазначеної мети поставлено такі завдання:

– проаналізувати історико-правове ставлення законодавця щодо відповідальності за протиправне посягання на військово майно та визначити сучасні тенденції та стан наукової розробленості питання протиправного посягання на військово майно, яке вчиняється військовослужбовцями;

– осмислити понятійний апарат, який необхідний для вірної кваліфікації кримінальних правопорушень, пов'язаних з охороною військового майна, яке вчиняється військовослужбовцями за чинним кримінальним законодавством, від інших правопорушень, пов'язаних з незаконним заволодінням військовим майном;

– розглянути особливості об'єктивних ознак і запропонувати власну класифікацію предметів ст. 410 КК України запропонувати новітній підхід у розумінні суспільних відносин пов'язаних з охороною військового майна, що

набуває особливої актуальності в умовах воєнного стану;

- дослідити найважливіші суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення щодо протиправного посягання на військове майно, яке вчиняється військовослужбовцями та надати перелік осіб кримінальних правопорушень, які є суб'єктами протиправного посягання на військове майно, яке вчиняється військовослужбовцями;

- виокремити проблемні питання кваліфікації та покарання за кримінальні правопорушення щодо протиправного посягання на військове майно, яке вчиняється військовослужбовцями, і запропонувати шляхи їх вирішення;

- сформулювати конкретні пропозиції щодо вдосконалення кримінального законодавства та рекомендації стосовно забезпечення охорони військового майна від протиправного заволодіння ним військовими службовими особами шляхом визначення ефективності призначеного покарання за ст. 410 КК України.

Об'єкт дослідження є система суспільних відносин, які виникають в результаті вчинення викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна.

Предмет дослідження – кримінально-правова характеристика викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем.

Методи дослідження. Основою дисертації є комплексний підхід до аналізу нормативно-правових актів, які обрані з урахуванням поставленої мети, визначених завдань, об'єкта та предмета. У ході дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи, зокрема діалектико-матеріалістичній метод пізнання суспільних явищ (розділи 1–3); історико-правовий – для надання характеристики стану розробленості питання, еволюції окресленого явища та відповідного законодавства (підрозділи 1.1, 1.3, 2.1, 2.2, 3.2); формально-логічний – для висвітлення особливостей феномену військового майна як предмета кримінального правопорушення, пов'язаного з викраденням, привласненням, вимаганням та іншими способами протиправного посягання на військове майно, яке вчиняється військовослужбовцями (підрозділи 1.2, 2.1, 2.2, 3.1); логіко-нормативний – для аналізу нормативно-правових актів з питань кримінально-правової кваліфікації діянь, пов'язаних з викраденням, привласненням, вимаганням та іншим протиправним посяганням на військове майно, яке вчиняється військовослужбовцями (підрозділи 1.2, 3.1, 3.2, 3.3); соціологічні – для вивчення думки фахівців щодо ефективності нормативно-правової охорони від протиправного посягання на військове майно, яке вчиняється військовослужбовцями (анкетування) (підрозділи 2.1–2.3, 3.2–3.3); компаративістський (порівняльно-правовий) – для вивчення історичної та сучасної нормативно-правової регламентації протидії викраденню, привласненню, вимаганню та іншому протиправному посяганням на військове майно, яке вчиняється військовослужбовцями (підрозділи 1.1, 3.2, 3.3);

системно-структурний – для аналізу кількісно-якісних показників, пов'язаних з протиправним посяганням на військове майно, яке вчиняється військовослужбовцями (розділи 1–3); статистичні – для обробки емпіричних даних та опрацювання кількісних показників за ст. 410 КК України та іншими статтями, які конкурують при кваліфікації кримінальних правопорушень пов'язаних з викраданням, привласненням, вимаганням та іншим протиправним посяганням на військове майно, яке вчиняється військовослужбовцями, а також під час вивчення суб'єкта кримінального правопорушення (підрозділи 1.1, 2.2, 3.1, 3.2).

Емпіричну базу дослідження становлять зведені дані кримінально-правової статистики Офісу Генерального прокурора про стан та структуру кримінальних правопорушень за 2018–2022 рр.; аналітичні узагальнення МВС України, Національної поліції України, Верховного Суду, Державної судової адміністрації України за 2018–2022 рр.; дані судової статистики за 2018–2022 рр.; статистична звітність Державного комітету статистики України за 2018–2022 рр.; результати вивчення 310 вироків за вчинення кримінальних правопорушень у 2018–2022 рр.; матеріали анкетування й опитування 225 фахівців, які безпосередньо займаються запобіганням викрадання, привласнення, вимагання та іншого протиправного посягання на військове майно, яке вчиняється військовослужбовцями, а також результати власного досвіду запобігання кримінальним правопорушенням.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших досліджень, у якому подано ґрунтовну кримінально-правову характеристику системи нормативно-правової регламентації понять військового майна, до яких належать зброя, бойові припаси, вибухові речовини, бойові речовини, засоби пересування, військова та спеціальна техніки в Україні. За результатами дослідження обґрунтовано нові положення, висновки й рекомендації, зокрема:

уперше:

- запропоновано виокремити п'ять періодів (історичні етапи) становлення та розвитку кримінального законодавства України в сфері охорони військового майна від протиправного посягання: стародавніх часів до часів стародавніх до XVI ст. – становлення криміналізації діянь, пов'язаних із викраданням військового майна; XVI – початок XX ст. – на тлі кодифікації значної кількості кримінально-правових норм, виокремлених на підставі характеру діяння, виду предмету посягання, місця вчинення злочину, - відбувається посилення державного контролю та відповідальності за викрадання військового майна; 1917-2001 рр. (чинності КК 1920, 1927, 1960 рр.) відрізняється значним скороченням кримінально-правових норм шляхом створення більш узагальнених положень змісту диспозиції, а отже альтернативності характеру діяння як підстави відповідальності за незаконне розкрадання військового; з 2001 р. – по теперішній час відбувається поступове реформування законодавства шляхом криміналізації діянь, пов'язаних із виділенням окремих предметів розкрадання, а отже формулювання підстав спеціальної оцінки ступеня їхньої небезпечності; окремо розглянуто новітні тенденції які відтворені у проекті нового кримінального законодавства у 2020 році, проте

поки що не є прийнятим до чинності;

- обґрунтовано позицію, щодо визначення службову особу як таку, що має всі ознаки загального суб'єкта кримінального правопорушення, яка перебуває на службі в державних органах, органах місцевого самоврядування, державних або муніципальних установах, Збройних Силах України, інших військах та військових формуваннях, комерційних чи інших організаціях незалежно від форми власності, виконує покладені на неї обов'язки по службі за грошову винагороду, що виплачується за рахунок коштів бюджету, бюджету відповідних органу, установи, військового формування, організації, а також власника організації та індивідуального підприємця;

- доводиться факт необхідності доповнення Закону України «Про управління об'єктами державної власності», а саме в ч. 2 ст. 3 абзацом третім такого змісту: «Специфічна особливість управління майном, яке закріплене за військовими частинами, закладами, установами та організаціями Збройних Сил України визначається Законом України «Про правовий режим майна у Збройних Силах України»;

- надається авторське бачення встановлення правового титулу, на якому військове майно закріплюється за військовими частинами, закладами, установами та організаціями Збройних Сил України. За аналогією до Закону України «Про власність», який втратив чинність, варто встановити, що майно, яке є державною власністю й закріплене за державною установою, що перебуває на державному бюджеті, належить їй на праві оперативного управління, і відповідно обґрунтовано доцільність доповнення Закону України «Про правовий режим майна у Збройних Силах України» статтею про правові титули;

- обґрунтовується доцільність криміналізації ч. 5 ст. 401 КК України таким чином: «До військових службових осіб (військово посадових осіб) належать особи, які є військовослужбовцями та обіймають постійно чи тимчасово посади, пов'язані з виконанням адміністративно-господарських обов'язків» – замість примітки до ст. 425 КК України;

– доведено, що обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони є мета, при цьому обов'язково корисливою, згідно зі ст. 410 КК України, яка є єдиною статтею в цьому розділі, що стосується корупційних кримінальних правопорушень і полягає в прагненні винного до збагачення особисто себе; близьких осіб, у покращенні матеріального становища яких він зацікавлений; юридичних осіб, з функціонуванням яких пов'язане його матеріальне становище; будь-яких інших осіб, які діють із ним у співучасті.

- дійшли висновку, що мотив є необов'язковою ознакою суб'єктивної сторони кримінального правопорушення при кваліфікації, проте повинен бути обов'язково встановлений на стадії досудового розслідування чи під час судового розгляду, тому що впливає на індивідуалізацію та диференціацію покарання;

- доводиться той факт, що законодавство потребують доповнення санкції статті додатковими обов'язковими покараннями, такими як: конфіскація, позбавлення права обіймати певні посади й займатися певною діяльністю та позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину чи кваліфікаційного

класу;

- досліджено проєкт нового Кримінального кодексу щодо кримінально-правових особливостей, які визначені при кваліфікації суспільно небезпечних діянь, пов'язаних із викраданням, привласненням, вимаганням та іншим протиправним посяганням на військове майно, яке вчиняється військовослужбовцями;

удосконалено:

- визначення об'єктом охорони «суспільних відносин, які охороняють чинними законами та іншими нормативно-правовими актами України бойову готовність та військову безпеку держави, щодо порядку збереження, використання, обслуговування військового майна». Додатковим факультативним об'єктом є суспільні відносини, які охороняють порядок проходження або (та) несення військової служби із забезпеченням військової безпеки держави, громадську безпеку, національну безпеку, власність, життя та здоров'я, безпеку руху та експлуатацію транспорту;

- запропоновано розробити Інструкцію до Дисциплінарного статуту Збройних Сил України щодо критеріїв відмежування дисциплінарних, адміністративних та кримінальних правопорушень, а саме: ст. 172-¹³ КУпАП та ч. 2 ст. 410 КК України;

- виявлені колізії кримінального законодавства та судової практики щодо застосування ст. 69 та ст. 75 КК України до осіб, які вчиняють корупційні кримінальні правопорушення;

набуло подальшого розвитку:

- визначення службової особи як такої, що має всі ознаки загального суб'єкта кримінального правопорушення, яка перебуває на службі в державних органах, органах місцевого самоврядування, державних або муніципальних установах, Збройних Силах України, інших військах та військових формуваннях, комерційних чи інших організаціях незалежно від форми власності, виконує покладені на неї обов'язки по службі за грошову винагороду, що виплачується за рахунок коштів бюджету, бюджету відповідних органу, установи, військового формування, організації, а також власника організації та індивідуального підприємця;

- встановлення, що кваліфікуюча ознака «службова особа з використанням службового становища» недосконала й викликає складності в застосуванні, оскільки в законі немає чіткого визначення використання свого службового становища, не відображено специфіку цього поняття стосовно військовослужбовця;

- ідея щодо визначення специфіки об'єктивної сторони вчиненого військовослужбовцем шахрайського викрадання з використанням службового становища як використання винним заснованих на його статусі довірчих відносин між ним та державою (відповідними посадовими особами), а при привласненні та розтраті – закріплення за військовослужбовцем (доручення йому) конкретного майна на підставі наказу уповноваженої посадової особи;

- встановлення несвоєчасного роз'яснення Верховним Судом у Постановах Пленуму Верховного Суду у кримінальних справах суперечностей і новел щодо застосування практики при кваліфікації на стадії досудового розслідування та

визначення покарання в місцевих судах;

- проаналізовані критерії визначення мінімального та максимального віку притягнення осіб, які можуть виступати суб'єктами кримінальних правопорушень за ст. 410 КК України.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що матеріали дослідження впроваджено та мають перспективи подальшого використання у:

- у правотворчій діяльності – під час розробки змін і доповнень до законодавчих та інших нормативно-правових актів, що регулюють правовий захист, пов'язаний з викраданням, привласненням, вимаганням та іншим протиправним посяганням на військове майно, яке вчиняється військовослужбовцями в Україні;

- у правозастосовній сфері – при розробленні й удосконаленні відомчих (міжвідомчих) нормативно-правових актів, підготовці методичних рекомендацій з питань підвищення ефективності нормативного регулювання законодавчої протидії, пов'язаної з викраданням, привласненням, вимаганням та іншим протиправним посяганням на військове майно, яке вчиняється військовослужбовцями;

- у навчальному процесі – під час підготовки лекцій, навчальних і практичних посібників, методичних рекомендацій, тестових завдань і дидактичних матеріалів з навчальних дисциплін «Кримінальне право», «Кримінологія», «Кримінологія та профілактика правопорушень», «Актуальні проблеми кримінального права України», а також при проведенні різних видів занять із відповідних дисциплін у процесі підготовці бакалаврів та магістрів за спеціальністю 081 «Право» та в системі підвищення кваліфікації працівників Національної поліції України (акт впровадження у навчальний процес Одеського державного університету внутрішніх справ від 05 грудня 2022 р.).

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні положення, висновки і пропозиції доповідалися й обговорювалися на міжнародних, всеукраїнських і регіональних наукових та науково-практичних конференціях і круглих столах: «Кримінально-правові й процесуальні відповіді на виклики воєнного стану в Україні» (м. Київ, 2023 р.); «Міжнародна та національна безпека: теоретичні та практичні аспекти» (м. Дніпро, 2023 р.); «Голодомор як форма геноциду українського народу» (м. Одеса, 2023 р.).

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, що включають 6 підрозділів, висновків, списку використаних джерел, що містить 232 найменування, 19 додатків. Загальний обсяг дисертації становить 285 сторінок, з яких: основний текст – 211 сторінок, список використаних джерел – 25 сторінок, додатки – 26 сторінок.

ВІДОМОСТІ ПРО АПРОБАЦІЮ МАТЕРІАЛІВ ДИСЕРТАЦІЇ:

Наукові праці, в яких відображені основні результати дослідження:

1. Кіт Р. Д. Історичний аналіз витоків відповідальності до радянського часу стосовно викрадення, привласнення, вимагання військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем на різних історичних етапах розвитку законодавства України. *Публічне право*. 2022. № 4. С. 152–158. URL: <https://doi.org/10.32782/2306-9082/2022-48-17>.

2. Кіт Р. Д. Особливості диференціації діянь, пов'язаних із викраденням, привласненням, вимаганням військовослужбовцем військового майна, а також заволодінням ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем, зі схожими дисциплінарними та адміністративними правопорушеннями. *Київський часопис права*. 2022. № 4. С. 133–138. URL: <https://doi.org/10.32782/klj/2022.4.20>.

3. Кіт Р. Д. Суб'єктивні ознаки складів кримінальних правопорушень, пов'язаних із викраденням, привласненням, вимаганням військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. *Київський часопис права*. 2023. № 1. С. 282–288. URL: <https://doi.org/10.32782/klj/2023.1.43>.

4. Кіт Р. Д. Кримінальна відповідальність за військові кримінальні правопорушення як правозастосовчий комплекс: досвід міжнародного правового дослідження. *Публічне право*. 2023. № 1. С. 65–74. DOI: 10.32782/2306-9082/2023-49-8.

5. Sobko G. M., Kit R. D. The genesis of the concept of abduction, appropriation, extortion and other forms of appropriation of military property under the criminal legislation of Ukraine. *Військові правопорушення та воєнні злочини: історія, теорія та практика: collective monograph*. Lublin: Izdevnieciba «Baltija Publishinh», 2023. P. 627–654. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-302-6-29>.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Кіт Р. Д. Розмежування кримінальних, адміністративних та дисциплінарних правопорушень суспільно небезпечних діянь, пов'язаних із привласненням військовослужбовцем військового майна. *Кримінально-правові й процесуальні відповіді на виклики воєнного стану в Україні: матеріали круглого столу «НаУКМА» (27.01.2023) м. Київ, Києво-Могилянська Академія*.

7. Кіт Р. Д. Системне вивчення проблеми кримінальної відповідальності за військові кримінальні правопорушення у рамках науки міжнародного права. *Міжнародна та національна безпека: теоретичні та практичні аспекти: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 17 березня 2023 р.)*. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. С. 180–182.

8. Кіт Р. Д. Військовослужбовець як спеціальний суб'єкт кримінального права. *Голодомор як форма геноциду українського народу: матеріали круглого столу (м. Одеса, 16 липня 2023 р.)*. Одеса: Одеський ун-т внутр. справ, 2023. С. 70–72.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана грамотно, з

правильним вживанням юридичної та спеціальної термінології. Стиль викладення матеріалів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечують легкість і доступність їх сприйняття.

У результаті публічної презентації наукових результатів дисертації Кота Р.Д. і повноти публікації основних результатів дослідження

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації **Кота Ростислава Дмитровича** на тему: «Кримінально-правова характеристика викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Кота Р.Д. відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

3. Рекомендувати дисертацію Кота Р.Д. на тему: «Кримінально-правова характеристика викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

**Головуючий на засіданні
кафедри кримінального права та кримінології
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Одеського державного університету
внутрішніх справ МВС України
доктор юридичних наук, професор**

 Віктор КОНОПЕЛЬСЬКИЙ